

Po akt do urzędnika konsularnego

Czynności notarialne leżą w gestii nie tylko notariusza. Pewne uprawnienia ma też konsul.

Zasadniczo, czynności notarialnej może dokonać tylko ten urzędnik konsularny, który został upoważniony przez ministra właściwego do spraw zagranicznych w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości (czynności notarialnej nie może dokonać konsul honorowy). Upoważnienie to ogranicza się do kraju miejsca akredytacji konsula. Czynność notarialna może być dokonana przez konsula na wniosek obywateli polskich lub władz RP. Na wniosek obywatela innego państwa może być dokonana tylko taka czynność, która wywrze skutek prawny na terytorium Polski (np. darowizna nieruchomości położonej na terytorium RP). Konsul może w szczególności sporządzić i poświadczyć wypis lub odpis dokumentu, poświadczyć własnoręczność podpisu lub datę dokumentu (niektóre czynności prawne dla osiągnięcia skutku wymagają daty pewnej). Przed konsulem można także złożyć oświadczenie wywierające skutek prawny. W tym zakresie możliwość dokonania czynności notarialnej jest dowolna, ograniczona obszarem okręgu konsularnego. Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku sporządzenia aktu notarialnego. Czynności w formie aktu notarialnego można dokonać przed konsulem tylko po uprzednim uzyskaniu szczególnego upoważnienia ministra sprawiedliwości (co odbywa się za pośrednictwem ministra spraw zagranicznych, który opiniuje projekt aktu oraz kieruje wniosek o wydanie upoważnienia do ministra sprawiedliwości). Upoważnienie może dotyczyć sporządzenia tylko konkretnego aktu notarialnego. Nadto czynność prawna objęta takim aktem musi zostać dokonana w interesie obywatela lub państwa polskiego, a także wywrzeć skutki na terytorium RP.

Moc prawna czynności notarialnych dokonanych za pośrednictwem konsula jest taka sama jak tych, przy których bierze udział notariusz na terytorium Polski. Pomoc konsula może być szczególnie przydatna w zakresie czynności dokonywanych na gruncie prawa spadkowego. Przed konsulem można bowiem złożyć oświadczenie o odrzuceniu lub przyjęciu spadku bez potrzeby stawania przed notariuszem w Polsce. Takie pisemne oświadczenie może być następnie, po poświadczeniu przez konsula, przedłożone w sądzie spadku (sąd ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy).

Konsul nie może jednak np. zaprotokołować uchwał podejmowanych przez organy spółek kapitałowych, ponieważ zgodnie z kodeksem spółek handlowych zgromadzenia takich organów (zgromadzenie wspólników spółki z o.o., walne zgromadzenie spółki akcyjnej) mogą odbyć się wyłącznie na terytorium RP. Co istotne, określone kategorie uchwał podejmowanych przez przedsiębiorców będących spółkami dla swojej ważności wymagają notarialnej formy protokołu, np. uchwała o zmianie umowy spółki.

Autor: Piotr Pawłowski, prawnik, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy